EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 26.6.2008
KOM(2008) 395 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Suunised seoses integreeritud lähenemisviisiga merenduspoliitikas: integreeritud merendusalase juhtimise ja sidusrühmadega konsulteerimise parimate tavade toetamine

SISUKORD

1. Sissejuhatus 3
2. Integreeritud merenduspoliitika väljatöötamise suundumused 4
3. Merenduse juhtimisel integreeritud lähenemisviisi kasutamise vajadus ja ajendid 6
4. Suunised Euroopa merede ja ookeanide ühtse juhtimisraamistiku väljatöötamiseks .. 9
4.1. Merenduspoliitikale strateegilise lähenemisviisi väljatöötamine riiklikul tasandil 9
4.2. Juhtimisraamistikud otsuste vastuvõtmiseks riiklike ametivõimude tasandil 10
4.3. Rannikualade ja muude kohalike otsustajate roll 10
4.4. Sidusrühmade osalemine integreeritud merenduspoliitika väljatöötamises 11
4.5. Tõhusamad seosed kohaliku merepiirkonna tasandil 11
5. Kokkuvõte 12

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Suunised seoses integreeritud lähenemisviisiga merenduspoliitikas: integreeritud merendusalase juhtimise ja sidusrühmadega konsulteerimise parimate tavade toetamine

1. SISSEJUHATUS

Ookeanid ja mered on äärmiselt mitmekesised ning neid mõjutavad paljud tegevusvaldkonnad, huvid ja poliitikasuunad. Ei ole ime, et merendusega seotud arvukate probleemide lahendamiseks vajalik oskusteave ning ka õigus kõnealuseid probleeme käsitleda kuuluvad paljudele erineva tasandi avalikele ja eraõiguslikele asutustele alates Ühinenud Rahvaste Organisatsioonist ja lõpetades väikeste rannaäärsete kogukondadega.

Kuid maailma ookeanid ja mered on üksteisega seotud ning üht merd või üht poliitikavaldkonda mõjutaval tegevusel võib olla positiivne või negatiivne, tahtlik või tahtmatu mõju teistele meredele ja poliitikavaldkondadele. Peale selle on ookeanide ja merede üha intensiivsem kasutamine laevandus-, energia-, turismi- ja kalandussektori poolt koos kliimamuutusega lisanud survet merekeskkonnale. Selle lahutamatu vastastikuse sõltuvuse tõttu on terviklik lähenemisviis parim moodus merendusküsimustega tegelemiseks. Üha enam riike Euroopas ja kogu maailmas ühinevad merenduse juhtimise uue, valdkonnaülese integreeritud lähenemisviisiga.

Kõnealune lähenemisviis on kesksel kohal Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitikas („Sinine raamat"), mille komisjon kavandas 2007. aasta oktoobris[1] ning seejärel kiitsid heaks Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Parlament[2].

Kõnealune lähenemisviis on ajendatud ka arusaamast, et meredimensioon hõlmab tegelikult kõiki peamisi küsimusi, millega Euroopa peab praegu tegelema, sealhulgas energeetikat, kliimamuutust, keskkonna- ja looduskaitset, uuringuid ja innovatsiooni, konkurentsi ja töökohtade loomist, rahvusvahelist kaubandust, transporti ja logistikat. Seepärast on integreeritud lähenemisviis igal tasandil põhiline vahend poliitika kujundamiseks ja rakendamiseks eri sektorites, erinevatel valitsemistasanditel ja piiridel ning see võimaldab koostoime või ebatõhususe süstemaatilist tuvastamist. See ei anna mitte ainult tõhusaid vahendeid kokkulangevate poliitiliste eesmärkide saavutamiseks, vaid

---

1 KOM (2007) 575.

2 www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/97669.pdf; www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2008-0213&language=EN&ring=A6-2008-0163.

sillutab ka teed jagatud, valdkonnaüleste töövahendite ja ühise teadmistebaasi loomiseks, et leida tõhusaid kulutasuvaid lahendusi.

Integreerituma lähenemisviisi süvendamiseks moodustas komisjon koos talitustevahelise merendusküsimuste töörühmaga 2005. aastal volinike juhtrühma merendusküsimustes, et käsitleda koos komisjoni peadirektoraatidega merede ja ookeanidega seotud küsimusi. Hiljuti restruktureeris kõnealune rühm muudetud nimega merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadi (DG MARE),[3] millel on nüüd koordineerimisüksus, Euroopa eri merepiirkondade eest vastutavad kolm üksust ja üksus, mis tegeleb merenduse välisasjadega, ning peadirektoraadil on nüüd sisemised vahendid alaliseks merendusküsimuste koordineerimiseks.

Siiski ei ole optimeeritud poliitikategemisest saadav kasu täielik, kui integreeritud lähenemine ei hõlma valitsuse kõiki tasandeid, kõiki asjaosalisi, teadusuuringuid ja poliitilist nõustamist ning sidusrühmade tegevust. See sõltub poliitiliste otsuste tegijate omavahelisest koostööst ning valitsuse eri tasandite tegevuse koordineerimisest. Kogu Euroopa Liidus on võetud mitmeid meetmeid, mille eesmärk on integreeritum lähenemisviis. Selliseid meetmeid tuleks soodustada, edasi arendada ja üldiselt kohaldada. Seepärast edendab komisjon integreeritud merenduspoliitika tegevuskava rakendamisel ELi õigusaktide rakendamist ja integreeritud lähenemist merendusküsimustele kogu Euroopa Liidus, järgides täielikult subsidiaarsuse põhimõtet ning säilitades kooskõla kehtiva pädevuste jaotusega.

Kooskõlas „Sinine raamatu" jaoga 3.1 esitatakse käesolevas teatises suuniste kogum, mille eesmärk on julgustada liikmesriike ja teisi asjaosalisi võtma meetmeid, et oma juhtimissüsteemi raames rakendada integreeritud lähenemisviisi merega seotud küsimustes.

2. INTEGREERITUD MERENDUSPOLIITIKA VÄLJATÖÖTAMISE SUUNDUMUSED

Komisjon otsustas teha *„vajaduse üldise merenduspoliitika järele"* üheks oma strateegiliseks eesmärgiks aastateks 2005–2009, pidades silmas ülemaailmset suundumust võtta merega seotud küsimustes kasutusele integreeritum lähenemisviis.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1982. aasta mereõiguse konventsiooni preambulis on öeldud, et *„ookeanialade probleemid on omavahel tihedalt seotud ja neid tuleb vaadelda tervikuna"*. Ülemaailmse säästva arengu tippkohtumise 2002. aasta Johannesburgi rakenduskavas on rõhutatud, et *„ookeanide jätkusuutliku arengu tagamiseks on vaja asjaomaste asutuste vahel toimuvat ja iga tasandi tegevust hõlmavat tõhusat koordineerimist ja koostööd"*. 2003. aastal loodi amet „UN oceans"[4], et tagada ÜRO tegevuse, organisatsioonide ning ookeanide ja rannikuga seotud ametkondade parem koordineerimine, määratleda ühine tegevus ja edendada integreeritud juhtimist.

---

3 ec.europa.eu/dgs/fisheries/organi/oganig_en.pdf.

4 www.oceansatlas.org/www.un-oceans.org.

Mitmed riigid[5] on samuti alustanud ookeanide ja merede säästva kasutamise uue poliitilise raamistiku loomist, kusjuures see raamistik hõlmab merenduse kõiki aspekte ning selles on püstitatud selged eesmärgid ning kasutatud sektoritevahelist ja valdkonnaülest lähenemisviisi.

- USAs on presidendi kantselei juurde loodud Ookeanipoliitika komitee (Committee on Oceans Policy), mille ülesandeks on ookeane käsitleva tegevuskava rakendamine, keskendudes muu hulgas ka poliitika suuremale koordineerimisele[6].

- Austraalias on ookeanipoliitika koordineerimise põhivastutus keskkonna- ja muinsuskaitse ministril, kusjuures riiklik ookeanitalitus (National Oceans Office) koordineerib jõupingutusi poliitiliste algatuste läbiviimiseks[7].

- Kanadas moodustavad ookeaniga seotud programmide ja poliitika raamistiku ookeanide seadus (Oceans Act), strateegia ja tegevuskava. Seda valdkonda juhib kalanduse ja ookeanide minister ning aktiivselt kaasatakse riigiasutusi, valitsusväliseid organisatsioone ja kodanikke[8].

- Jaapani 2007. aasta ookeanipoliitika põhiõigusaktis („Basic Act on Oceans Policy") on sätestatud integreeritud lähenemine merendusküsimustele. Sellega asutati peaministri vastutusalas merepoliitika peakorter. Peakorteri juhataja asetäitjatena tegutsevad juhtiv valitsussekretär ja äsja ametisse määratud ookeanipoliitika minister. On vastu võetud ookeani käsitlev tegevuskava[9].

- Norra esitas merendusstrateegia oktoobris 2007. Kõnealust tööd koordineerib riigisekretäride võrgustik, juhib transpordi riigisekretär[10].

Kõigi merenduse valdkonna kõnealuste poliitikasuundade põhimõtted, eesmärgid ja korraldus on suures osas sarnased. Kõik need riigid tunnustavad merega seotud tegevuse tähtsust ja suurt mõju riigi majandusele. Nad kõik tõdevad, et kõnealuse tegevuse intensiivne areng kujutab väljakutset jätkusuutlikule arengule ja mereressursside kasutamisele. Samuti on nad kõik otsustanud arendada üldist poliitikat, mis võimaldab terviklikku ja koordineeritud lähenemisviisi ning tagab erinevate mereressursside ja tegevuste jätkusuutliku arengu.

Enne Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitikat käsitleva Sinise raamatu valmimist koostatud mõjuhinnangus[11] on kogemustele tuginedes tehtud mõned põhijäreldused, näiteks et üldiselt eelistatakse koordineerimist

---

5 http://ioc3.unesco.org/abelos/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=62

6 ocean.ceq.gov/.

7 www.environment.gov.au/coasts/oceans-policy/index.html.

8 www.dfo-mpo.gc.ca/oceans-habitat/oceans/ri-rs/cos-soc/index_e.asp.

9 www.kantei.go.jp/jp/singi/kaiyou/konkyo5.pdf

10 www.regjeringen.no/en/dep/nhd/Press-Centre/Press-releases/2007/--Norwegian-maritime-industry-is-to-be-t-2.html?id=482329.

11 SEK(2007) 1280.

tsentraliseerimisele. Selleks et tagada kõigi asjaosaliste ühinemine kõnealuse protsessiga, on siiski vaja katalüsaatorit, mis aitab edendada koordineerimist ja tervikut silmas pidavat mõtlemist. Samuti on vaja koguda kokku teadus- ja andmeressursid, et anda kõnealusele poliitikale kindel alus strateegiliste ja tulevikku vaatavate otsuste tegemiseks.

Leiti, et peamised probleemid, mis aeglustavad integreeritud lähenemisviisi rakendamist, on lisaks rahalistele piirangutele peamiselt koostöö- ja koordineerimisstruktuuride puudumine osalejate vahel ning pikk ajavahemik, mis ametiasutustel ja sidusrühmadel kulub, et võtta kasutusele täielikult integreeritud mõtlemisviis. Seepärast on oluline selge teabevahetus seoses poliitiliste seisukohtade ja dialoogiga.

Paljud Euroopa Liidu riigid, nagu Prantsusmaa, Saksamaa, Portugal, Madalmaad ja Sloveenia, kohaldavad integreeritud lähenemisviisi poliitikale või liiguvad selle suunas[12]. Mõned riigid on usaldanud merendusküsimused teatavale ministeeriumile, nagu Kreeka ja hiljuti Hispaania, või kasutavad üha enam terviklikku mõtlemist hõlmavaid temaatilisi strateegiaid, näiteks Ühendkuningriik ja Rootsi (säästva arengu ja looduskaitse valdkonnas) või Iirimaa (mereteaduse strateegia).

Hoolimata ametlike struktuuride puudumisest, korraldasid Euroopa Liidu institutsioonid vastuseks Rohelisele raamatule konsultatsioonid ELi merenduspoliitika üle tervikuna[13]. Eesistujariik Soome organiseeris konsultatsiooni, mis hõlmas erinevaid nõukogu koosseise „eesistujariigi sõprade" rühmas. Eesistujariik Saksamaa organiseeris kõrgetasemelise konverentsi, mis hõlmas merendusküsimuste kõiki valdkondi, ning eesistujariik Portugal korraldas esimese ametliku ministrite kohtumise, millel käsitleti merenduspoliitikat kõige laiemas tähenduses. Portugali eesistumise ajal arutati komisjoni ettepanekut integreeritud merenduspoliitika kohta ka üldasjade ja välissuhete nõukogus, võttes arvesse selle horisontaalset ja üldist eesmärki.

Euroopa Parlament esitas oma arvamuse merenduspoliitikat käsitleva Rohelise raamatu kohta pärast viie komitee tugevdatud koostööd. Regioonide Komitee arvamuse valmistas ette säästva arengu komisjon, millel on laiaulatuslikud valdkonnaülesed volitused.

3. MERENDUSE JUHTIMISEL INTEGREERITUD LÄHENEMISVIISI KASUTAMISE VAJADUS JA AJENDID

Euroopas on merendusküsimustega tavaliselt tegeldud mitme eri valdkonna poliitika raames. Merenduse juhtimise selline jaotamine jätkub valdavalt võimu eri tasanditel, rahvusvahelisel, Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

---

12 Esitatud kõrgetasemelises kontaktasutuste töörühmas, 22.4.2008, http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/focal-points-meeting_en.html.

13 ec.europa.eu/maritimeaffairs/post_green_en.html (EP arvamus: nr 484; Regioonide Komitee arvamus: nr 93; Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus: nr 147).

Euroopa Liidus süvendatakse merendusküsimustele integreeritumat lähenemisviisi mitte üksnes seepärast, et mujal maailmas on selline suundumus, ega seepärast, et see on juhtimisraamistiku loomulik areng valdavas säästva arengu kontekstis.

Veelgi enam on see selge vastus ülesandele saavutada suurem ühtsus erinevate poliitikavaldkondade ja lähenemisviiside vahel, võttes arvesse eelkõige järgmist:

- vajadus vältida liikmesriikide erinevate riiklike või piirkondlike ametiasutuste regulatiivsete volituste dubleerimist ning asendada kahe paralleelse otsuse tegemine „kõik ühes kohas" lähenemisviisiga igas liikmesriigis;

- tunnustatud vajadus koordineeritult kavandada konkureerivaid merega seotud tegevusi ja merepiirkondade strateegiline juhtimine (mereala ruumiline planeerimine);

- vajadus paremini koordineerida merendusküsimustega seotud erinevate valdkondlike sotsiaalse dialoogi komiteede tegevust Euroopa tasandil;

- ökosüsteemil põhineva lähenemisviisi ja merestrateegia raamdirektiivi vastuvõtmine ja rakendamine;

- vajadus tugevdada sidet teaduse ja poliitika vahel ning tagada, et mereteadused on võimelised merenduspoliitikat teabega varustama;

- vajadus usaldusväärse ja võrdlemist võimaldava statistika järele, et teavitada kõigi tasandite merenduspoliitikuid;

- ning lõpuks, kuid mitte vähem oluline on vajadus hõlbustada mereseire tihedamat koordineerimist liikmesriikide vahel ja nende piires.

(1) Otsustamisprotsessi prognoositavus on oluline kõigi merendusvaldkonna sidusrühmade jaoks. Pelgalt valdkondlik merendusalane juhtimine, mille puhul eri otsustajad võivad kasutada erinevaid lähenemisviise (näiteks merendustööstus, sh sadamad ja laevandus), ei soodusta ettevõtlussõbraliku keskkonna loomist, mida EL taotleb majanduskasvu ja tööhõivet käsitlevas Lissaboni strateegia raames. Selles mõttes tähendab merenduse ühendatud juhtimine samuti „kõik ühes kohas" süsteemi arendamist liikmesriikide tasandi merendusalase tegevuse jaoks.

(2) Merega seotud tegevus on kiiresti kasvanud – mitte ainult kalandus või laevandus, vaid muu hulgas ka avamere energiasektor, sh taastuvenergia, mereturism (harrastusmeresõit ja kruiisilaevad), vesiviljelus. Merekaitsealadel toimuvat tegevust saab kaitse-eesmärkide saavutamiseks reguleerida või keelata. Arvestades sellist konkurentsi ruumi pärast Euroopa üha tiheneva kasutusega rannikuvetes, on ilmne võimalus konfliktide tekkeks. Seepärast on leidnud laialdast tunnustust spetsiaalsete planeerimisvahendite väljatöötamine ja asjaomastel

tasanditel kasutamine, et ühtlustada, prioritiseerida ja juhtida merede, ookeanide ja rannikupiirkondade kasutamist. Kõnealuseid planeerimisvahendeid on omakorda võimalik välja töötada üksnes merenduse juhtimise integreeritud lähenemisviisist lähtuvalt.

(3) Euroopa valdkondlikud sotsiaaldialoogi komiteed lähenevad oma valdkonda mõjutavatele küsimustele tihti kitsalt valdkondlikult. Nende vaatenurga laiendamiseks ja selleks, et julgustada neid kasutama üldisemat lähenemisviisi, on vaja kehtestada mehhanismid valdkonnaüleste arutelude soodustamiseks merenduses, näiteks konkreetsele teemale keskenduvad sotsiaalse dialoogi kontaktfoorumid.

(4) Ökosüsteemil põhinev lähenemisviis, mis on sätestatud hiljuti vastuvõetud merestrateegia raamdirektiivis, toob endaga kaasa erilised väljakutsed. Otsuste tegemist ei või enam organiseerida üksnes traditsioonilise valdkondliku poliitika tasandil, vaid see peab kajastama suurt piiriülest mere ökosüsteemi, mida tuleb kaitsta, selleks et säilitada kõigi merendustegevuste aluseks olev ressurss. Merekeskkonna kaitsmise kõnealuses kontekstis on seepärast vaja mõelda samuti merealade, -piirkondade ja allpiirkondade peale, mis on sätestatud kõnealuses direktiivis.

(5) Komisjoni nägemus Euroopa ookeanide ja merede tulevikust põhineb tipptasemel teadustööl, tehnoloogial ja innovatsioonil. Seda nägemust jagavad ja toetavad kõik teised Euroopa Liidu institutsioonid ja Euroopas merendusega ning mereteaduste ja tehnoloogiaga tegelevad kogukonnad, edendades Euroopa mere- ja merendusuuringute strateegiat. Kõnealuse uue strateegia üks põhieesmärke on toetada integreeritud merenduspoliitikat, luues tingimused teaduse ja poliitika vaheliste sidemete parandamiseks. Sellega saavutatakse kaks eesmärki: antakse teadusele võimalus paremini teavitada poliitikavaldkonda ning poliitikavaldkonnale võimalus strateegiliselt suunata teadus Euroopa peamiste probleemide ja sotsiaalsete vajaduste lahendamisele. Teadusringkondade ja poliitikute vaheline dialoog on seepärast nii ajend integreeritud, interdistsiplinaarse ja teabel põhineva lähenemisviisi kasutamiseks merenduse juhtimisel kui ka vastus sellele.

(6) Eurostat on käivitanud valdkonnaülese tööprogrammi sotsiaal-majandusliku statistika kohta, mis hõlmab merendusvaldkondi ja rannikupiirkondi. Liikmesriigid on huvitatud koostööst Eurostatiga, et koguda võrdlemist võimaldavat ja usaldusväärset statistikat.

(7) Lõpetuseks tuleb öelda, et ka mereseire on Euroopa merepiirkondade kasutamise seisukohast äärmiselt tähtis. Selleks, et parandada koostööd, koordineerimist ja ajuti isegi mereseireagentuuride sidusust ning nende seiresüsteemide koostalitlusvõimet Euroopa tasandil, on samuti vajalik kehtestada integreeritum lähenemisviis merenduse juhtimisele vastavatel tasanditel. Ilma kõnealuse integreeritud lähenemisviisita ei ole teostatav erinevate avamerel aset leidvate valdkondlike tegevuste (kalapüük, kuritegevus, sadama turvamine, reostus, päästmine ja ohutus,

piirikontroll) koordineerimine ega nendevahelise sünergia loomine. Euroopa mereseire võrgustik, millele osutatakse Sinises raamatus, vajab samuti uut ja integreeritumat juhtimist.

Kõik eespool märgitud punktid on Euroopa merendusressursside tõhusa, jätkusuutliku juhtimise eelduseks ning soodustavad merenduse juhtimise ühtse ja integreeritud raamistiku väljatöötamist.

4. SUUNISED EUROOPA MEREDE JA OOKEANIDE ÜHTSE JUHTIMISRAAMISTIKU VÄLJATÖÖTAMISEKS

4.1. Merenduspoliitikale strateegilise lähenemisviisi väljatöötamine riiklikul tasandil

Liikmesriigid peaksid välja töötama oma riikliku integreeritud merenduspoliitika.

Nagu on selgitatud komisjoni ettepanekus Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika kohta, ei ole ühtset lahendust, mis sobiks kõigile: on olemas erinevad ja samas sobivad viisid, kuidas panna toimima integreeritud lähenemisviis merendusküsimustele. Mitmed liikmesriigid arendavad välja uusi lähenemisviise kooskõlas oma õigusraamistikuga ning oma majanduslikus, sotsiaalses, poliitilises, kultuurilises ja keskkondlikus kontekstis. Need erinevad lähenemisviisid on tegelikult vajalikud selleks, et arvestada konkreetseid probleeme eri merepiirkondades ja et liikmesriikide struktuurid ja traditsioonid oleks võimalik sujuvalt ühendada.

Allpool esitatud suunised ei ole seepärast mingil viisil mõeldud üleskutsena liikmesriikidele võtta merenduse juhtimiseks vastu üks ühtne süsteem. Need on kavandatud selleks, et julgustada neid koostama oma riiklikku integreeritud merenduspoliitikat tihedas koostöös merendusvaldkonna sidusrühmadega ning tugevdada ja soodustada kõigi tasandite koostööd merenduse juhtimisel, sealhulgas ka Euroopa tasandil.

Igal valitsusel on merepoliitika väljatöötamisel oma konkreetsed prioriteedid. Kuid siiski peavad erinevad riiklikud üksused töötama ühise eesmärgi nimel. Seepärast tuleks strateegilises kavas sätestada merenduspoliitika kõikehõlmav üldine nägemus, selle eesmärgid ja rakendamise teed ning anda suuniseid asjaomastele riigiasutustele. Selles kavas tuleks selgitada, millist kasu ja milliseid tulemusi selline integreeritud lähenemisviis annab.

Eri riikide integreeritud merenduspoliitika on erinev ning sõltub nende riikide erinevast põhiseaduslikust, geofüüsilisest, majanduslikust, sotsiaalsest, kultuurilisest ja keskkondlikust tagapõhjast, kuid peaks arvesse võtma Euroopa nägemust ookeanidest ja meredest, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 2007. aasta detsembris.

Riiklik integreeritud merenduspoliitika peaks seepärast põhinema tõdemusel, et kõik merega seotud küsimused on omavahel seotud ja neid peaks käsitlema tervikuna.

Täpselt samaviisi kui Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika, peaks ka riiklik integreeritud poliitika juhinduma subsidiaarsuse, konkurentsi ja majandusliku arengu põhimõtetest, ökosüsteemil põhinevast lähenemisviisist ja sidusrühmade osalemise põhimõttest.

4.2. Juhtimisraamistikud otsuste vastuvõtmiseks riiklike ametivõimude tasandil

Liikmesriigid peaksid kaaluma merendusküsimustega tegelemiseks sisemiste koordineerivate struktuuride loomist oma riikliku raamistiku sees.

Need struktuurid peaksid sisaldama poliitiline juhtimise mehhanismi kõige kõrgemal tasandil. Mõned liikmesriigid on merendusküsimuste koordineerimiseks loonud juhtstruktuurina ministeeriumide vahelise komitee.

Tuleks selgelt kindlaks määrata vastutus tegutsemisel poliitilise juhina ja integreeritud lähenemisviisi katalüsaatorina poliitilisel tasandil. Sellel funktsioonil peab olema piisavalt kaalu, et struktureerida dialoogi valdkondlike huvide vahel.

Parlamendi keskne roll avaliku huvi määratlemisel muudab oluliseks tema osaluse merendusküsimustele tervikliku, kõikehõlmava lähenemisviisi toetamisel[14].

Avalik haldus peaks samuti kajastama integreeritud lähenemisviisi, mis on sätestatud poliitilisel tasandil, kusjuures iga liikmesriik teeb organisatsioonilisi korraldusi, mis sobivad tema haldustavadega. Praegu kehtiva korra kohaselt toetavad mõnes liikmesriigis ministeeriumidevahelisi komiteesid koordineerivad asutused või ametid, mida juhib kõrgetasemeline ametnik, kelle ülesanne on tagada ministeeriumidevahelise komitee otsuste rakendamine. See viitab asjaolule, et koordineeriva asutuse direktoril on küllaltki suured volitused. Integreeritud lähenemine peaks samuti tugevdama koordineerimist ja aruandlust, mis on vajalik liikmesriikides ühenduse õiguse rakendamise kontekstis, vähendades seega merendusküsimustega seotud rikkumismenetluste arvu.

4.3. Rannikualade ja muude kohalike otsustajate roll

Otsuste vastuvõtmisel riiklikust madalamal tasandil – piirkondlik ja kohalik tasand – on täita oma osa.

Rannikualad saavad merenduspoliitikale integreeritud lähenemist kasu, kuid samas ohustab ühtse merenduspoliitika puudumine neid kõige enam. Kuna rannikupiirkonnad on merega tihedalt seotud, töötavad mitmed neist praegu välja oma integreeritud strateegiat, mis on kohandatud nende konkreetsete vajadustega. Liikmeriigiti võib neil olla kohustus vastutada rannikupiirkonna integreeritud juhtimise eest või reguleerida majandustegevuse ruumilist jaotumist. Kuna nad sageli valdavad ainulaadset oskusteavet ja uurimistulemusi ning esindavad põhihuvisid merendusküsimustes, on neil täita oma osa

---

[14] Parlamendi vastused Rohelisele raamatule: Saksamaa parlamendi alam- ja ülemkoda: nr 309 ja 129; Rootsi parlament: nr 254, ec.europa.eu/maritimeaffairs/post_green_en.html.

integreeritud poliitika arendamisel koos konkreetse vastutusega, mis lasub neil piirkondadel merendusküsimustes igas liikmesriigis.

Vajaduse korral ja sõltuvalt asjaomaste otsustustasandite põhiseaduslikest volitustest võiks olla kasulik välja töötada piirkondlik integreeritud merenduspoliitika kooskõlas riikliku ja Euroopa Liidu poliitikaga.

4.4. Sidusrühmade osalemine integreeritud merenduspoliitika väljatöötamises

Merendusvaldkonna sidusrühmade aktiivne osalemine integreeritud riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi merenduspoliitikas on väga soovitav.

Euroopa nägemus ookeanidest ja meredest, mis on sätestatud Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitikat käsitlevas Sinises raamatus, ei ole suunatud mitte ainult riikide valitsustele, vaid laieneb ka kõigile sidusrühmadele, eelkõige kõigile neile, kellel on konkreetne huvi merendusküsimustes. Kõnealused sidusrühmad olid tõukejõuks, mis käivitas komisjoni organiseeritud aastapikkused läbirääkimised, millele järgnes ühenduse edaspidist merenduspoliitikat käsitleva Rohelise raamatu väljaandmine. Sidusrühmade hulka kuuluvad paljud tööstus- ja teenindusharud, mille majandustegevus sõltub merest, sotsiaalsed partnerid, keskkonnakaitsega tegelevad ja muud valitsusvälised organisatsioonid, akadeemilised ja uurimisasutused ning paljude teiste hulgas ka merepärandiga tegelevad organisatsioonid.

Komisjon teatas hiljuti, äsjase Euroopa merepäeva pidustuste ajal 20. mail, et sidusrühmade osalus Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika rakendamisel on üks peamisi prioriteete.

Majandustegevuses osalejad peaksid omaks võtma integreeritud lähenemisviisi ning moodustama merendusklastreid, mis omakorda võiksid teha koostööd teiste sidusrühmadega, asutades kodanikuühiskonna foorumeid ja merendusega seotud sidusrühmade võrgustikke.

Liikmesriikidel, kes töötavad välja oma riiklikku integreeritud merenduspoliitikat, soovitatakse edendada ja soodustada sidusrühmade sobivaid struktuure, mis võimaldavad sidusrühmade esindajatel laialdaselt osaleda merendusküsimuste juhtimises, ning võtta meetmeid sotsiaalpartnerite suutlikkuse parandamiseks ja tagada otsustusprotsessi läbipaistvus.

4.5. Tõhusamad seosed kohaliku merepiirkonna tasandil

Kooskõlastusperioodi jooksul sai ilmseks, et integreeritud merenduspoliitika mitmetele aspektidele tuleb lahendust otsida kohaliku merepiirkonna tasandil. Merestrateegia raamdirektiivi jõustumine muudab vajalikuks ka liikmesriikide ja komisjoni koostöö kõnealusel tasandil ning lisab vajaduse kasutada võimaluse korral lisandväärtust, mida pakuvad mitmepoolsed piirkondlikud

merekonventsioonid, nagu HELCOM[15], OSPAR[16] või Barcelona[17] ja Bukaresti[18] konventsioonid.

Euroopa Ülemkogu 14. detsembri 2007. aastal esitatud nõude vastusena valmistab Euroopa Komisjon praegu ette ELi strateegiat Läänemere piirkonna kohta, mis hõlmab meetmeid integreeritud merenduspoliitika rakendamiseks Läänemerel, kuid ületab merenduspoliitika piirid. Komisjon on alustanud samuti tööd Vahemere merenduspoliitikas tervikliku lähenemisviisi rakendamiseks ning kavandab poliitilise dokumendi avaldamist 2008. aasta sügisel. Juhtimisega seotud väljakutse eesmärk on tõhususe optimeerimine koostöös kohalike merepiirkondade tasandil ning tagada, et see annab lisandväärtust ELi tasandil käimasolevale tööle, liikmesriikides ja koostöös EL-i naaberriikidega.

Euroopa merenduspoliitika integreeritud juhtimiseks on kindlasti vaja välja töötada piiriülese koostöö koordineerimise tasand, et oleks võimalik vahetada parimaid kogemusi ja teha tihedamat koostööd kriitilistes valdkondades, nagu Euroopa tohutute merealade merekeskkonna kaitsmine, ohutus, turvamine ja seire ning mere- ja merendusalased uuringud.

5. KOKKUVÕTE

Komisjon esitab osana oma jõupingutuste kohta, mis on tehtud integreeritud merenduspoliitika arendamiseks erinevatel juhtimistasanditel, teabe meetmete kohta, mis on võetud ülemaailmsel, Euroopa, liikmesriikide ja piirkondlikel tasanditel kõnealuse protsessi soodustamiseks ning nende sidusrühmade nõustamiseks, kes otsivad eeskuju parimate tavade kasutuselevõtmiseks.

Komisjon kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike jagama teavet meetmete kohta, mida nemad võtavad integreeritud merelise juhtimise suunas liikumiseks.

Vastavalt Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika Sinisele raamatule esitab komisjon aruande merendusküsimustele integreeritud lähenemisviisi kasutusevõtmisel saavutatud edu kohta 2009. aasta lõpuks.

---

15 www.helcom.fi/.
16 www.ospar.org/.
17 www.unep.ch/regionalseas/regions/med/t_barcel.htm.
18 www.blacksea-commission.org/OfficialDocuments/Convention_iframe.htm.

Lisa – Vorm integreeritud lähenemisviisi kohta Interneti teel teabe jagamiseks

	Struktuur			**Dialoog**	**Strateegia**		**Juhtimine ja rakendamine**		
	Poliitiline juhtimine	**Administratiivne organisatsioon**	**Seosed valitsuse eri tasandite vahel**	**Läbipaistev ja kõikehõlmav dialoog**	**Visioon**	**Teadmised ja teadusliku d nõuanded**	**Avamerel valitsuse ülesannete täitmine**	**Mereklastrid**	**Mereala ruumiline planeerimine**
Liikmesriik	Vastutav minister	Koordineeriv osakond	Volitatud juhtimise kirjeldus ja piirkondade rolli kirjeldus	Struktureeritud dialoog Teavitamis-vahendid Regulaarselt toimuvad üritused	Dokument Aasta-aruanded, sh eelarve kohta	Nõuande-komiteed Teadusvõrgustik	Merepiirivalve organisatsioon / riiklik mereohutuse amet Seiresüsteemid	Klasterorga-nisatsioonid	Planeeri-mis-süsteemi kokku-võtlik ülevaade Litsentsid
	Kõrgetasemelise kontaktasutuse töörühma liige								

Tabelis võetakse kokku integreeritud merelise juhtimise ja sidusrühmadega konsulteerimise olulised faktid ja esitatakse teave veebilehtede ja kontaktisikute kohta.